

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนในระหว่างปี พ.ศ. 2538-2545 เป็นการศึกษาเปรียบเทียบความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของจังหวัดและความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสาขาการผลิตภายในจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน โดยใช้การวัดค่าดัชนีไทล์ (Theil's Inequality Index) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดการกระจายรายได้ ผลการศึกษาสามารถแบ่งออกได้เป็นสองส่วนคือ 1) ผลการศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของภาคเหนือตอนบน และ 2) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของจังหวัดกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัวของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน สามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

6.1 การศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของภาคเหนือตอนบน ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2545

ผลการศึกษาความไม่เท่าเทียมกันการกระจายการผลิตของภาคเหนือตอนบน สามารถแบ่งผลการศึกษาออกเป็นสามส่วนคือ 1) ผลการศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตภายในจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน (Within Province Inequality) 2) ผลการศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตระหว่างจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน (Between Province Inequality) และ 3) ผลการศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของภาคเหนือตอนบน

ผลการศึกษาความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตภายในจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2545 สรุปได้ว่า ค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันภายในจังหวัดโดยรวมมีค่าสูงแต่แนวโน้มลดลง จาก 0.165 เป็น 0.143 แสดงว่า การกระจายการผลิตภายในจังหวัดโดยรวมมีความไม่เท่าเทียมกันภายในจังหวัดสูงแต่มีความเท่าเทียมกันมีแนวโน้มสูงขึ้นในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาความไม่เท่าเทียมระหว่างสาขาการผลิตภายในจังหวัดของแต่ละจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่าจังหวัดส่วนใหญ่ในเขตภาคเหนือตอนบน มีสาขาบริการเป็นสาขาการผลิตที่มีความไม่เท่าเทียมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างสาขาการผลิตอื่น ได้แก่จังหวัดเชียงใหม่ ตาม

เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน และแม่ฮ่องสอน ซึ่งมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของสาขาบริการเฉลี่ย 8 ปี เท่ากับ 0.130 , 0.152 , 0.276 , 0.278 , 0.264 , 0.306 และ 0.400 ตามลำดับ ส่วนจังหวัดที่มีสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตที่มีความไม่เท่าเทียมมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างสาขาการผลิตอื่น ได้แก่จังหวัดลำพูน และลำปาง ซึ่งมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของสาขาอุตสาหกรรมเฉลี่ย 8 ปี เท่ากับ 0.323 และ 0.176 ตามลำดับ ส่วนสาขาเกษตรกรรม พบว่า ในแต่ละจังหวัดมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของสาขาเกษตรกรรมเฉลี่ย 8 ปี เป็นลบในทุกจังหวัด แสดงให้เห็นว่า สาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาการผลิตที่มีผลตอบแทนจากการผลิตน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับค่าเฉลี่ย

ผลการศึกษาค่าความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตระหว่างจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนในช่วงปี พ.ศ. 2538-2545 สรุปได้ว่า ค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างจังหวัดโดยรวมมีค่าต่ำแต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น จาก 0.016 เป็น 0.038 แสดงว่า ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างจังหวัดมีน้อยแต่ความไม่เท่าเทียมกันมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นในระยะ 8 ปีที่ผ่านมา เมื่อพิจารณาค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันระหว่างจังหวัดโดยพิจารณาในแต่ละจังหวัด พบว่า การกระจายการผลิตมีการกระจุกตัวอยู่ในบางจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนที่มีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ยเป็นบวก ได้แก่ จังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ลำปาง และตาก ซึ่งมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละจังหวัดเฉลี่ย 8 ปี เท่ากับ 0.057 , 0.017 , 0.010 และ 0.003 ตามลำดับ โดยจังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ย 8 ปี สูงที่สุด ส่วนจังหวัดที่มีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ยเป็นลบ ได้แก่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน น่าน พะเยา แพร่ และเชียงราย โดยมีจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีความไม่เท่าเทียมกันสูงที่สุดในจังหวัดที่มีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ยเป็นลบ

ผลการศึกษาค่าความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของภาคเหนือตอนบน เมื่อเปรียบเทียบกับความไม่เท่าเทียมกันภายในจังหวัดกับความไม่เท่าเทียมกันระหว่างจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบน พบว่า สาเหตุของความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตของภาคเหนือตอนบนมาจากความไม่เท่าเทียมกันภายในจังหวัด ซึ่งมีสัดส่วนเฉลี่ยร้อยละ 83.21 ส่วนอีกร้อยละ 16.79 เกิดจากสาเหตุความไม่เท่าเทียมกันระหว่างจังหวัด ความไม่เท่าเทียมกันภายในจังหวัดที่มีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันมีค่าสูงเนื่องมาจาก ความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสาขาการผลิตภายในจังหวัดมีความเหลื่อมล้ำกันสูง เมื่อทำการศึกษาค่าความไม่เท่าเทียมกันระหว่างสาขาการผลิตในภาคเหนือตอนบน พบว่าสาขาบริการเป็นสาขาการผลิตที่มีความไม่เท่าเทียมกันสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาการผลิตอื่น ซึ่งมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ยเป็นบวกเท่ากับ 0.205 รองลงมาคือสาขาเกษตรกรรมซึ่งมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ยเป็นลบเท่ากับ -0.087 และสาขาอุตสาหกรรมเป็นสาขาการผลิตที่มีความไม่เท่าเทียมกันน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันเฉลี่ยเป็นบวกเท่ากับ 0.075 ซึ่งเป็นไปตามข้อสมมติฐานในการศึกษาที่ว่า การกระจายการผลิต

ภายในจังหวัดในสาขาบริการของภาคเหนือตอนบน จะมีความไม่เท่าเทียมกันมากกว่าสาขาการผลิตอื่นๆ

6.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของจังหวัดกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัวของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนในช่วง ปี พ.ศ. 2538- 2545

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของจังหวัดกับมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัว ในราคาคงที่ปี 2531 ของจังหวัดในเขตภาคเหนือตอนบนในช่วง ปี พ.ศ. 2538-2545 โดยการหาสมการถดถอยเชิงเส้น (Simple Linear Regression) ผลการศึกษาสรุปได้ว่า มูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัวมีความสัมพันธ์กับดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของจังหวัดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 โดยความสัมพันธ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เมื่อมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัวเพิ่มขึ้น 1 บาทต่อปี มีผลทำให้ค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันของจังหวัดเพิ่มขึ้นเท่ากับ 1.712×10^{-6} จากความสัมพันธ์ที่ได้จากการประมาณค่านี้ แสดงให้เห็นว่า จังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัวในระดับสูง จะมีความไม่เท่าเทียมกันมากกว่าจังหวัดที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์จังหวัดเฉลี่ยต่อหัวต่ำ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในการศึกษาตามทฤษฎีของ Kuznets(1955) ที่ว่า ในระยะแรกของการพัฒนาเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้มีแนวโน้มที่จะเพิ่มสูงขึ้น

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ในแต่ละจังหวัดมีการกระจายการผลิตในสาขาการผลิตไม่เท่าเทียมกัน ซึ่งความไม่เท่าเทียมของการกระจายการผลิตนั้นย่อมส่งผลกระทบต่อความกินดีอยู่ดีของประชากรภายในจังหวัด แนวทางในการแก้ไขความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายการผลิตพอจะสรุปได้ดังนี้

- 1) เน้นการพัฒนาผลิตผลทางการเกษตรโดยทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มของสินค้าทางการเกษตร เนื่องจากสาขาเกษตรกรรมเป็นสาขาหลักที่สำคัญของภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีประชากรในสาขาเกษตรกรรมมีมากกว่าร้อยละ 50 แต่กลับมีผลตอบแทนจากการผลิตต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาการผลิตอื่น โครงการส่งเสริมผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์เป็นโครงการที่อาจช่วยทำให้สินค้าทางการเกษตรมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น แต่การดำเนินโครงการจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและมีการส่งเสริมจากภาครัฐอย่างจริงจังเพื่อที่จะทำให้โครงการเหล่านี้สัมฤทธิ์ผล

และดำรงอยู่ต่อไป โครงการต่างๆที่เน้นในการช่วยเหลือภาคเกษตร ควรเน้นโครงการที่ทำให้เกิดผลิตภาพทางการเกษตร โดยที่เกษตรกรสามารถดำเนินโครงการต่อไปได้เองอย่างมีประสิทธิภาพ หลังจากที่มีการจัดตั้งโครงการนั้นๆขึ้น ส่วนโครงการที่ให้เปล่า อาจไม่ส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าเพิ่มทางการเกษตรเนื่องจากไม่สามารถทำให้เกิดความสามารถในการผลิตทางการเกษตรได้โดยตรง

2) ในสาขาอุตสาหกรรมของภาคเหนือตอนบนซึ่งพบว่ามีกระจุกตัวอยู่เพียงบางจังหวัด เช่นจังหวัดลำพูนซึ่งเป็นฐานอุตสาหกรรมภาคเหนือ และจังหวัดลำปางซึ่งเป็นฐานในการผลิตอุตสาหกรรมเหมืองแร่ ถ่านหิน ดังนั้นรัฐบาลควรทำการส่งเสริมอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ซึ่งควรส่งเสริมในทุกๆจังหวัดอย่างทั่วถึง โดยในแต่ละจังหวัดควรมีการวางนโยบายในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยดูจากทรัพยากรที่มีอยู่ในจังหวัด ความสามารถในการผลิตที่โดดเด่นในแต่ละจังหวัดและศักยภาพในการผลิต เพื่อที่จะทำการพัฒนาจากจุดนั้นขึ้นมาเป็นอุตสาหกรรมของจังหวัดต่อไป

3) ในสาขาบริการ จากผลการศึกษาพบว่า สาขาบริการก่อให้เกิดผลตอบแทนจากการผลิตสูงที่สุดในภาคเหนือตอนบน และเป็นสาขาการผลิตที่มีความไม่เท่าเทียมสูงที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสาขาการผลิตอื่น อย่างไรก็ตามความไม่เท่าเทียมของสาขาบริการนั้นเกิดจากสาขาการผลิตย่อยเพียงบางสาขาเท่านั้น เช่นสาขาการการค้าส่งการค้าปลีก สาขาโรงแรมและภัตตาคาร สาขาการท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งผลตอบแทนการผลิตที่สูงมาจากสาขาการผลิตย่อยเพียงบางสาขาดังนั้นรัฐบาลควรทำการกำหนดนโยบายในการช่วยกระจายความเจริญไปในทุกสาขาเพื่อช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันภายในสาขาบริการลง

6.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้ใช้ข้อมูลอนุกรมเวลา ในช่วงปี พ.ศ. 2538-2545 มาใช้ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าผลิตภัณฑ์ต่อหัวกับค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละจังหวัดของภาคเหนือตอนบน ซึ่งมีข้อจำกัดที่การเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับจังหวัดของหน่วยงานราชการมีการเก็บข้อมูลย้อนหลังไม่มากนัก จึงทำให้ข้อมูลที่น่ามาใช้ในการศึกษานี้มีช่วงเวลาค่อนข้างสั้น ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไป หากสามารถรวบรวมข้อมูลอนุกรมเวลาในช่วงเวลายาวนานกว่านี้ จะทำให้ข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2) ในการวิเคราะห์ค่าดัชนีความไม่เท่าเทียมกัน หากสามารถแยกวิเคราะห์ในสาขาย่อยของสามสาขาการผลิตหลัก จะสามารถทำให้ทราบได้ว่าความไม่เท่าเทียมกันของแต่ละสาขาการผลิตเกิดจากสาขาย่อยใดบ้าง ซึ่งจะช่วยให้ทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของความไม่เท่าเทียมกันในแต่ละสาขาการผลิต เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้มากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved